

УКРАЇНА

(19) UA (11) 54893 (13) U
(51) МПК (2009)
A61B 8/00МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ЛІКУВАННЯ ОБМЕЖЕНОЇ СКЛЕРОДЕРМІЇ

1

2

(21) u201006821

(22) 02.06.2010

(24) 25.11.2010

(46) 25.11.2010, Бюл.№ 22, 2010 р.

(72) РОМАНЕНКО КИРИЛО ВСЕВОЛОДОВИЧ

(73) ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. М. ГОРЬКОГО(57) Спосіб лікування обмеженої склеродермії, що
включає вплив на шкіру ультрафіолетових променів,
який **відрізняється** тим, що використовують
вузькохвильові ультрафіолетові промені Б діапазону
на довжині хвилі 311 нм.

Корисна модель відноситься до медицини, а саме до дерматології і може бути використана для лікування обмеженої склеродермії.

Відомий спосіб лікування - PUVA-терапія - обмеженої склеродермії, узятий нами як прототип [1]. Він полягає в тому, що використовують комбінацію псораленових фотосенсибілізаторів (аміфурін, оксорален) і довгохвильове УФ-опромінення на довжині хвилі 320-400нм [1], 3-4 рази на тиждень [1]. Тривалість лікування індивідуальна і залежить від чутливості шкіри пацієнта до опромінення, динаміки шкірного процесу і варіює від 20 до 118 сеансів (в середньому 40 сеансів). Сумарна курсова доза УФА коливається від 33,1 до 834,1Дж/см² (в середньому 183,9Дж/см²) [1]. Проте цей спосіб має такі недоліки: тривалість лікування, необхідність використання псораленових фотосенсибілізаторів з ризиком розвитку таких властивих їм побічних реакцій, як диспептичні явища, запаморочення, серцебиття, депресія, головний біль, фототоксичні реакції, тривала фотосенсибілізація шкіри та очей. Крім того, хронічна PUVA-

терапія здатна підвищити частоту ризику меланоми і раку шкіри [2].

В основу корисної моделі поставлено завдання вдосконалення способу лікування обмеженої склеродермії, в якому забезпечується попередження ускладнень за рахунок виключення використання псораленових фотосенсибілізуючих препаратів, скорочення тривалості лікування і більш поверхневого проникнення в шкіру УФБ променів.

Поставлене завдання вирішується тим, що в способі лікування обмеженої склеродермії, що включає вплив на шкіру ультрафіолетових променів, згідно корисної моделі використовують вузькохвильові ультрафіолетові промені Б діапазону на довжині хвилі 311нм.

Спосіб здійснюють наступним чином: хворому призначають УФБ-опромінення на відстані не більше 20см в наступному режимі: 3-4 процедури на тиждень, на курс лікування 25-30 сеансів. Початкова доза опромінення дорівнює (залежно від фототипу шкіри) 0,182-0,413Дж/см². Наступні дози поступово підвищують до максимально разової 1,303-2,957Дж/см² (див. табл. 1).

Таблиця 1

Рекомендовані (допустимі) дози в Дж/см² (ВТ - дні лікування, НТ - тип шкіри)

ВТ	НТ1	НТ2	НТ3	НТ4
1	0,182	0,231	0,322	0,413
2	0,218	0,277	0,386	0,496
3	0,262	0,333	0,464	0,595
4	0,314	0,399	0,556	0,714
5	0,377	0,479	0,668	0,856
6	0,377	0,479	0,668	0,856
7	0,377	0,479	0,668	0,856

(19) UA (11) 54893 (13) U

Продовження таблиці 1

ВТ	НТ1	НТ2	НТ3	НТ4
8	0,415	0,527	0,434	0,942
9	0,457	0,580	0,808	1,036
10	0,502	0,638	0,889	1,140
11	0,553	0,701	0,978	1,254
12	0,608	0,771	1,075	1,379
13	0,669	0,849	1,183	1,517
14	0,735	0,933	1,301	1,669
15	0,809	1,027	1,431	1,836
16	0,890	1,129	1,574	2,019
17	0,979	1,242	1,732	2,221
18	1,077	1,367	1,905	2,443
19	1,184	1,503	2,096	2,688
20	1,303	1,654	2,305	2,957
21	1,303	1,654	2,305	2,957

Ультрафіолетове випромінювання має проти-запальну та імунотимулюючу дію. Фотоімунологічний ефект обумовлюється глибиною проникнення. Середньохвильові ультрафіолетові промені (УФБ) в основному впливають на епідермальні кератиноцити і клітини Лангерганса, в той час як довгохвильові ультрафіолетові промені (УФА) проникають в більш глибокі шари шкіри. Незважаючи на те, що механізм дії УФБ-фототерапії не повністю зрозумілий, припускають протизапальний та імносупресивний ефекти [3]. Одним з основних механізмів дії УФБ-фототерапії на склеротичні зміни шкіри є збільшення кількості інтерстиціальної колагенази - матричної металопротеїнази (ММР-1), що викликає деградацію колагену в шкірі та культури фібробластів дерми [4]. Також показано, що УФБ - фототерапія знижує концентрацію колагену I типу в фібробластах шкіри людини шляхом призупинення експресії фактору росту 1 і стимуляції визволення ММР-1 [5].

Даним способом було проліковано 12 хворих на обмежену склеродермію (9 жінок і 3 чоловіки). В результаті встановлено, що УФБ-фототерапія добре переноситься хворими, не викликає ускладнень, сприяє регресу висипань.

Наводимо конкретні приклади здійснення способу:

Приклад 1. У хворого Ю., 53 років, патологічний процес носив розповсюджений характер, локалізуючись на шкірі верхньої третини спини і живота і був представлений 5 вогнищами обмеженої склеродермії розмірами від 4 до 10 см в діаметрі. Два з них були в стадії еритеми та набряку у вигляді плям рожево-лілового кольору, округлої форми; 3 вогнища - у стадії індурації у вигляді ущільнення і потовщення шкіри, кольору слонової кістки, гладкою блискучою поверхнею і характерною ліловою облямівкою по периферії. Хворому призначена моно УФБ-терапія за наведеною вище схемою. Вже після 6 процедури вогнища склеродермії припинили збільшуватися в розмірах і через місяць після початку терапії вони стали менш ущільненими, але кілька дисхромічними. Через 3 місяці 3 бляшки перетворилися на плями, стан решти вогнищ ураження продовжував поліпшуватися у ви-

гляді зменшення їх ущільнення й активності лілової облямівки по периферії. Через 3 місяці по завершенні УФБ-фототерапії готівкові вогнища не збільшуються. Лілова облямівка регресувала. Медіани інтенсивності і площі індурації зменшилися приблизно на 60%.

Приклад 2. Хвора С, 46 років, вступила в шкірне відділення з діагнозом: поширена бляшкова склеродермія. Згідно з даними анамнезу - не переносить пеніцилін. Призначено УФБ-фототерапію, 3 рази на тиждень, на курс лікування - 25 процедур. Досягнута клінічна ремісія, на місці колишніх вогнищ ураження гіперпигментація шкіри.

Переваги способу. Запропонований спосіб не вимагає використання псораленових фотосенсибілізаторів, у зв'язку з чим не викликає властивих їм побічних реакцій, дозволяє скоротити час лікування в 1,5-2 рази, зменшити курсову дозу опромінення. Даний спосіб доступний і легко реалізується, вимагає мінімальних матеріальних витрат.

Джерела інформації:

1. Волнухин В. А., Самсонов В. А., Гребенюк В. Н. и др. Эффективность фотохимиотерапии больных ограниченной склеродермией // Вестн. Дерматол. Венерол. -2003. -№2. -С. 9-13.

2. Stern R.S. Actinic degeneration and pigmentary change is association with psoralen and UVA treatment: a 20-year prospective study // J. Am. Acad. Derma-tol.-2003.-Vol. 48.-P. 61-67.

3. Sigmundsdottir H., Johnston A., Gudjonsson E., Valdimarsson H. Narrow-band-UVB decreases the production of proinflammatory cytokines by stimulated T-cells // Arch. Dermatol. Res. -2005. - Vol. 297. - P. 39-42.

4. Gruss C, Reed J. A., Altmeyer P. et al. Induction of interstitial collagenase (MMP-1) by UVA-1 phototherapy in morphea fibroblasts // Lancet. - 1997. - Vol. 350.-P. 1295-1296.

5. Choi C.P., Kim Y.I., Lee J.W., Lee M.H. The effect of narrowband ultraviolet B on the expression on matrix metalloproteinase-1, transforming growth factor-beta 1 and type I collagen in human skin fibroblasts // Clin. Exp. Dermatol. - 2007. -Vol.32.-P. 180-185.

